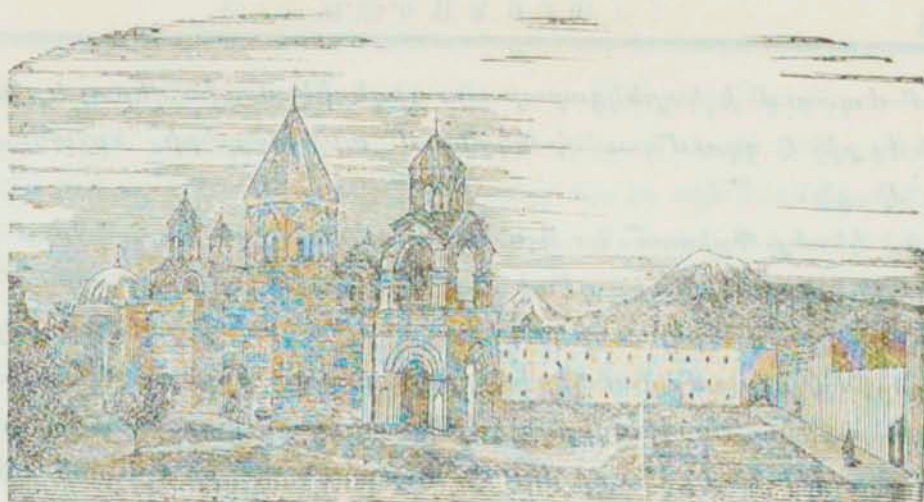

Մ Ր Մ Ր Մ Տ

ԹԻԻ Ժ. — ՇՐՋԱՆ ԺԹ. 1886 ՏԱՐԻ ԺԹ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

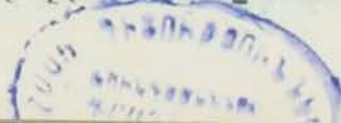
ԻՆՁ ԿԵԱՆՔ ՔՐԻՍՏՈՐՈՒ Է:

Գաղ. Բ. 20:

« Արոնց որ իմ Հայրս ինձ է տուել, » ասաց Քրիստոս Տէրն մեր վսեմ մօքոյ, ամենքն էլ յաւիտենական կեանք պէտքէ ունենան, ինչպէս որ ես իմ Հօրս մօտն եմ: » Եւ Փրկչի այս մեծ խօսքն ամեն ժամանակներումը հնչում է ու հնչում:

Արտեղ էլ որ այս խօսքը հնչուել է, ամեն տեղ էլ միշտ ճշմարտուել ու հաստատուել է. իւրաքանչիւր սիրտ, որ հաւատարմութեամբ է մրցել, վերջապէս, յազմանակը ուանելով, պայծառացել է: Ով որ Փրկչի մօքովն է ապրում, նորա համար մահն էլ շահ է:

Մենք են նշանակում այս խօսքերը թէ Քրիստոս է ինչ կեանք: Երօն մարդն այս խօսքերը կարդալով, ինքն իրան տալիս է զգացմունքներէ մի հոսանքի. իսկ նա, ով որ պարծենում է, լքուելով իր մէջը թէ՛ մօքով բաւական լինում է, շատ ան-

գամ ժպտում է կարեկցարար այս գեղեցիկ մարին վերայ և նոյն չափ էլ քիչ է զգում ու հասկանում այդ խօսքերի երջանկաց-
նող միտքն։

Ինչ կեանք Քրիստոսն է։ Այս խօսքը մեզանից չէ պահանջում ա-
մենևին զգայական սէր դէպի մեր Փրկիչն, ինչպէս որ յարում են
ու համակրում երկրաւոր բարեկամներին, կամ ինչպէս որ հարսը
փեսային է սիրում, զաւակը՝ հօրը, եղբայրը՝ եղբօրն։ Արտիճեաւ-
Քրիստոսին աշխարհիս վերայ էլ չենք տեսնում, ու նորա երկրա-
ւոր գոյութիւնն էլ չէ, որ մեզ համար ամենասուրբ և Աստուածա-
յին բանն էր նորանումը։ այլ նորա հոգի միայն, Աստուծոյ այն
կենդանի հոգին, որ նորանով յայանուեցաւ ամեն դարերում ապ-
րոզ մարդկային ազգին։

Քրիստոսի հոգի մտնել նշանակում է այնպէս մտերմացած ու
կապուած լինել նորա վսեմ մաաժողութեան կերպի հետ, որ նորա
հայեացքն աշխարհիս վերայ, նորա մտքերը մարդկային կոչման
մասին՝ մերմահից առաջ ու յետոյ՝ բոլորովին Բը հայեացքն ու Բը
մտքերը դարձած լինին, ուրեմն և Քրիստոս, այսպէս ասենք, մեր
մէջը ապրում լինի։

Ինչքան քիչ մարդիկ կան որ այս խօսքերի մէջ պարունակուած
ճշմարտութեան իմաստը լաւ բմբռնած ու պարզ հասկացած են։
Ո՛րչափ քիչ մարդիկ կան, որոնք սրբազան Պօղոս Առաքելոյ հետ
կարողանային իրանց բերանից հանել նորա այս խօսքերը թէ՛ «Էս
այլ խօսք է, քան ինչ որ ես այժմ ապրում եմ մարմնով, ապրում եմ՝
հաւատով»։ Աստուծոյ Որդւոյն, որ ինչ սիրեց, և իւր անձը զոհեց
ինչ համար։

Ինչ կեանք Քրիստոսն է։ Ես շունչ եմ քաշում, այսպէս ասեմ, նո-
րա էութեան մէջ, ես արհամարհում եմ ծառայելն անմիտ կրքերի,
եւ քարձրանում եմ հոգւովս բարոյական մարբութեան, սուրբ
վարքի նոյն աստիճանին, որոյ վերայ նա գտնւում էր, և դէպի
որը ուզում էր մեզ բարձրացնել իւր երկնային խօսքովը։

Եւ ով որ Քրիստոսի հոգին ունի, նորա մէջը Բնական հոգի է
Քրիստոս, նորա մէջը բնակվում է Աստուծոյ հոգին։ Նորա այբի ա-
ռաջ ստուերի նման անյայտանում են երկրաւոր պատրանաց ամ-
պիրը։ Նա զանազանում է զգայական երեւութից էականը միայն։
Նա էլ չի գտնում իւր կեանքումը գլխին եկածների մէջն իրար

Հակառակ բաներ, այլ նորա համար զարմանալի կերպով լուսաւոր-
վում է ու պարզվում այն ամենայն, ինչ որ մութ է. նա գերեզ-
մանի մէջ ոչ թէ մահ է տեսնում, այլ այս ու այն կեանքի մէջ մի-
այն միւսնոյն գոյութիւն. նա չէ կարող անբաղդ լինել. այն յաւն,
որ նորան՝ իրրեւ մարդու՝ շատ անգամ պէտք էր յաղթէր, նորա
հոգին անքնկճելի է պահում. նա կարող է իրան միտ ուրախու-
թիւն բերող առաքինութիւնովն իւր կեանքն անցկացնել և՛ Աստ-
ուածային զուարթութեամբ՝ անդորր սրտով մեռնիլ՝ Քրիստոսի
նման:

Բայց ինչպէս կը լինի ոյգ, կամ լինելու բան է: Միթէ կարող է
այդ անել մի մահականացու մարդ: — Կասկածելու տեղ չունիս
այդ կողմանէ, որովհետեւ Աստուածային իմաստունը քեզանից
լաւ գիտէր թէ՛ ինչ կարող է անել մի քաջասիրտ մարդ: Այո՛,
նա կարող է այդ մարդը լինել, երբ որ նորան մի մեծ կամք է ո-
գեւորում, և քանի որ նա իւր զգայական բնութեան ցիւխի մէջը
դեռ բոլորովին թաղուած ու կորած չէ, որ օտար բան դարձած լինի
նորա համար մտածմունքն Աստուածային բանի վերայ: Նա կարող
է այդ լինել, երբ որ մի գծու արատար արկած սահմանուած է,
որ նորա գլխին գայ, ու այդ իսկ արկածն նորան հասկացրել է աշ-
խարհիս վայելչութեան ոչնչութիւնը մի զարհուրելի և միանգա-
մայն լուրջ ձայնով նորան քարոզելով: Բայց նա չէ կարող այդ լինել
միայն իւր մարդկային ուժովն, այլ Աստուծոյ ամենակարող
շնորհօքը:

Յիսուս Կեանքի Աստուծոյ ձեռնալինձան Էսթեան Տիրոջն, այն
Հօրն, որ անհոռի խելաժ գրեւ իւր Բոլոր արարածներէն:

Իսկ էլ քո Աստուծոյ վերայ միշտ և հանապազայնպէս ես մտա-
ծել ու նորան այդ մեծութեան ու բաժրութեան մէջ ճանաչել ար-
դեօք: — Կարծիք չկայ, որ դու շատ անգամ նորան աղօթք ես ա-
նում իրրեւ. քո Հօր, բայց, կարելի է, որ դու նորան սիրում ես
այնպէս, իբր թէ լինէր նա միայն քո հայրդ, միայն քո ընտանեացդ,
քո տանգ պաշտպանը: Թէ նա հայր է նոյնպէս բոլոր միւս արա-
րածոյ, դուրս վրայ քեզ համար պարզ գաղափար չէիր կազմել,
այլ մութ կերպով էիր միայն մտածում այդ բանն: Ինչպէս կա-
րող էիր դու ուրիշ շատ անգամ այնպիսի բաներ նորանից խնդրել,
որ թե՛ Իրկրաւոր շահ պիտի բերէին, բայց «բէշնէրէն» վնաս: Ինչ-
պէս կարող էիր դու ամենատարբ և սիրապատասխան Հոգւոյն աղօթք

անել ու միևնոյն ժամանակ առել ուրիշ մարդոցը՝ շատ անգամ ընչասիրութիւնիցդ, նախանձիցդ, կամ հպարտութիւնիցդ:

Քրիստոս այդպէս չէր ազօթք անում: Նա ասում էր՝ «Հայր Բայր» Նա պաշտում էր Նորան՝ իրրեւ Աստուած ամենայն արարածոյ՝ առանց բացառութեան, որ միևնոյն չափով Հայր է թէ՛ ամենայեալին և թէ՛ ամենանշանաւոր մարդու: Որ նոյնչափ խնամք է տանում բարօրութեան մասնաւոր մարդոց, որչափ որ բոլոր աշխարհիս էլ: «Որ էրկն+ս+ճն էս», այսինքն՝ յաւիտեական Հայրն ես այն ամենայն արարածիս որ կայ այս աշխարհումս ու գոյութիւն ունի, ուրեմն ինչ արկածներ էլ, որ ինձ պատահին, ամենին սիրող Հօրս գիտութեամբն են պատահում: այդ արկածները սերտ կապով կապակցած են բոլոր աշխարհիս կարգի ու երջանկութեան հետ, որոյ մի շնչին մասն եմ ես: Իմ քաջածնեքս մարմնով, իմ երկրաւոր անբաղդութիւններս, որոյ մէջ ընկնում եմ, միշտ միջոց են աւելի բարձր նպատակների համար Աստուծոյ արարածոց կարգի ու կապակցութեան մէջ:

Եթէ դու յիշուի Քրիստոսի մտքովն եւ Աստուծոյ պաշտել, մի հարցրու ինքդ քեզ թէ՛ ինչո՞ւ ես քո սրտումդ ատում նոցա, որոնք որ ուրիշ հաւատի են և ուրիշ եկեղեցւոյ անդամք, քան թէ դու: — Աստուած միայն քո Աստուածդ չէ, այլ Աստուած է նոյնպէս և՛ հրէից, և՛ հեթանոսաց և այն ամեն ազգերի, որոնք որ ուրիշ ուրիշ հաւատների են: Ուզում ես դու նորանից աւելի՞ քան անել, նորանից աւելի՞ սուրբ և խմաստուն լինել:

Յիսուսը յաւիտեական կեանք ճանաչում էր և ընդունում էր իւր և Բեր հայրենիքն, այն մեծ, հայրենական քառան, որ շատ օթեւաններ ունի: Նա այն տեղը վերադարձաւ. նա ուզում էր որ, ինքն ուր որ լինի, այն տեղ հասնեն նորանք էլ, որոնց Աստուած իրան տուել է, որ նորանք ամենքն էլ իւր և Աստուծոյ հետ միացած լինին:

Քո և մեր ամենքի կոչման վերաբերեալ այս միայն ճշմարիտ և յսեմ գաղափարն ընդունիր քո սրտիդ մէջը կենդանի կերպով: Մի երեւակայիր, որ այս երկիրս, որոյ վերայ դու ապրում ես, և որ քո երկրաւոր անցաւոր կենաց անցաւոր տեսարանն է միայն, քո միակ հայրենի երկիրն է. հասկացիր որ դու այս աշխարհիս վերայ մի պանդուխտ ես ու անցաւոր: Մի կարծիր, որ այս աշխարհս ու այս կեանքս գլխաւոր բանն է քո հոգւոյդ համար. այնքան տեղ, որքան որ քո աչքդ՝ միլիօնաւոր աստղերից անցնէ:

լով՝ կտրում է, այնքան տեղ, որքան տեղից որ՝ քեզ անձանօթ աշխարհներից ու բերանով չպատմուելու հեռաորութիւններից լոյսը փայլում է — ու ես շատ եւ շատ հեռու — որովհետեւ երկրիցս տեսնում ենք մեծ քոլոր աշխարհի միայն ամենափոքրիկ մասն — ամեն տեղ Աստուծոյ հոգեւորական աշխարհը է:

Ինչու դու էլի սրտով կայում ես աշխարհիս փշանալու, հող դառնալու բաներին: Ինչու ես դողում մահիցն այնպէս, որպէս թէ մարմնոյ կապերից հոգւոյդ արձակուելը՝ մարմնոյդ անհետանալը մեծ լինէր քո երկնաւոր Հօրդ տանից: Ինչու ես դու անմիթեար կ'ըստով սուգ անում քո սիրելիներիդ զիտակի վրայ, իբր թէ այն ժամանակ քեզ համար նոքա ընդ միշտ եւ բոլորովին կորած լինէին: Միթէ էլի Աստուծոյ ձեռքի վերայ չեն պահւում նոքա նաեւ այն ժամանակ, երբ որ էլ քո մօտդ չեն: Գիտե՞ս դու այն հրճուանքներն, որ նոցա համար պատրաստել է Նա ուրիշ օթեանների մէջ: Կարելի է, որ դու շատ աւելի գոթ ա՛նիս, բան թէ ամենոգորմ՝ Տէրն ու ամենագութն Աստուած, որ նոցա եւ քեզ արդէն սիրելով իւր մօրումն ունէր այն ժամանակ, երբոր զեւ գաւ չ'կայիր:

Յիսուս ամենայն հաշիւին ճանաչւած էր եւ ընդհանրա՛մ էր եղբայրներ, բոլոր մարդկային ազգն՝ իւր ազգականները: «Ով որ իմ՝ երկնաւոր Հօրս կամքն է անում, նա է իմ՝ եղբայրս, քոյրս ու մօյրս»: Ուրեմն Նա ճանաչում էր այս աշխարհիս վերայ՝ մեր գործունէութեան միակ շրջան՝ ոչ թէ մասնաւոր՝ սակաւաթիւ անձանց ընտանեկան կարծառեւ ու անցաւոր կապն, որով կապուած են իրար հետ, այլ ամենայն հոգիների միմեանց հետ դէպի Աստուած ունեցած նմանութիւնն ու միութեան կապն: Իւր տուած ուսման, խրատների ու քարոզութեան մէջ՝ ոչ թէ ուղում էր Նա մեզ մայր անական բարօրութիւն, կամ՝ փափուկ ու լաւ կեանք անցկացնելու համար՝ ամեն յարմարութիւնների, կամ՝ անուն ու փառք ժողովրդի մէջ, — Նա մեր մարմնի վերայ չէր մօտածում, այլ այն բանի վերայ ինչ որ մեր մէջը միակ էականն ու տեղակայունն է: Նա մօտածում էր այն բանի վերայ, ինչ որ մեր մէջն անմահ է եւ որ մեր մարմնոյն կենդանութիւն է տալիս, եւ հոգւորելով բարձրացնում: Նա աշխատում էր ոչ թէ մի երկրաւոր թագաւորութեան համար, այլ մի երկնաւոր թագաւորութեան, երկնքի արքայութեան համար, բոլոր աշխարհիս

Հոգիների երջանկացնելուն համար, որոնք որ յաւիտենական Ստեղծողի կամքովը մարդկային կերպարանքի մէջ այս աշխարհիս երեսը կ'ապրեն: Նա տրամուժ էր ու ցաւում, երբ որ տեսնում էր, թէ ինչպէս մարդիկ ամեն բան անում էին իրանց մարմնաւոր վայելչութեան համար և որչափ քիչ էին անում իրանց յաւիտենական կոչման համար: Նւ այլ և այլ կերպով յիշեցնում էր Նա նոցա թէ՛ դուք ստեղծուած չէք, լաւ ապրելու և ունայն բաների համար, այլ ձեր հոգի՛ն փառաւորեցնելու համար: Դուք ստեղծուած չէք, որ յէջ Բէջն Էջա՜ն անանցանելին զոհէք ձեզանից դուքան եղած անցաւորի՛ համար: « Ի՛նչ շահ պէտք էր ունենար մարդս, եթէ որ բոլոր աշխարհս ձեռք բերէր, ու միայն հապնէր իւր հոգւոյն: Չէ՛ք կարող դուք Աստուծոյ ծառայել և մամնայիս: Նոյն աչքով էին մտիկ տալի մարդկային կեանքի վերայ Նորա Աստուծային արքայութեան նախորւած աշակերտները: Դորա համար ասում էր սուրբ Առաքեալն Պօղոս. « որոնք որ մարմնաւոր են, Աստուծոյ հաճելի լինել չեն կարող: Բայց դուք մարմնաւոր չէք, այլ հոգւոր էք, որոհաւ Աստուծոյ Հոգին է ձեր մէջը բնակւում: Իսկ ով որ Քրիստոսի Հոգին չունի, Նա նորանք չէ: »

Եթէ որ այսպէս էր գէպի յաւիտենական կեանքը կոչուած մեր հոգւոյ արժանաւորութիւնն, որոյ համար Քրիստոս աշխարհք եկաւ, չարչտրուեց ու մեռաւ, ուրեմն ամեն ուրիշ բան պէտք չէ համարել էական, ու մենք կը զգանք, որ ամեն մի ուրիշ կորուստ փոքր բան է, միայն թէ չլինի այդ մեր հոգւոյ կատարելութեան կորուստը:

Հարուստ՝ կամ աղքատ լինելը՝ երկուսն էլ Քրիստոսի համար մէկ էր: Նա շատ անգամ տեղ չէր գտնում գլուխը դնելու, բայց այդ նորան քիչ էր տխրեցնում: Ազգն ուզում էր նորան Գա՛ղա հա՛ր բարձրացնել և թագաւորական արժանաւորութեան հասցնել: Նա բոլորին էլ մերժեց, որոնք որ ընդունակ էին բողբոջական փայլ միայն տեսնելու ու փախաւ նոցա՝ զրգռուած գրութիւնից յառաջացած շարժումից ու ցակութիւնից: Միայն Աստուած ու յաւիտենական կեանքն աչքին գալով, ոչ մի երկաւոր բանի չափազանց սիրով չէր կպչում: Մինչև անգամ իւր արեւնակից ազգականները, մինչև անգամ իւր երկրաւոր մայրն, որչափ էլ որ իւր սրտին մօտիկ էր, որչափ էլ որ սրտանց և քնքոյշ սիրով նորա հոգսը քաշում էր, նորա համար ամեն բանից վեր չէր: Նորա

գործն այս աշխարհիս վերայ՝ էր պտուել, գտնել ու երջանկացնել նոցա: որոնք որ կորած էին: Մինչև անգամ իւր կեանքն իւր համար ամեն բանից վեր չէր, ինչու որ հազիւ մի երեսուն տարի կեանք էր ունեցել, ու զսհեց յօժար կամքով աւելի վսեմ նպատակների համար: Մարդասպանները կարող էին այն, նորա մարմինը սպանել, բայց հոգին՝ չէ:

Ինչ որ Դ... -ն է, ով իմ քրիստոնեայ եղբայր՝ կամ քոյր, այն կանյալտանայ. բայց ինչ որ Դ... է, այն կը մնաս: Հիմա քննիր քեզ՝ դու Քրիստոսի մէջ էիր արդեօք, կամ Քրիստոս քո մէջդ էր: Քանի որ քո հոգիդ մարդկային բնութեանդ մէջ ապրում է այս աշխարհում, անշուշտ պէտք է աչքիդ առաջն ունենաս, կատարելու պարտքերդ՝ առողջութեանդ համար: քո և քոյրներիդ ուտելիքի, հագուստի ու հանգստութեան համար: Յիսուսն էլ նոյնն էր անում: Անտարակոյս կեանքիդ մէջը կունենաս այնպիսի սովորութիւններ, որոնց կը հետևիս, որովհետև քեզ ակորժ ու հաճոյ կլինին, բայց այդպիսի սովորութիւններդ, այնպէս չես անիլ, որ կեանքիդ գերազոյն կոչումի տեղը բռնեն: Հէնց որ տեսնես, որ մի սովորութիւնդ թողնելուդ պատճառով սաստիկ ցաւ ես զգում, այդ ապացոյց է, որ դու շատ կապուած, կաշկանդուած ես երևոյթի հետ, քո հոգիդ ճշմարիտ ազատութեան աստիճանը չես բարձրացրել, այլ այն դրութեան մէջ թողել, որ զգայական հրապոյրներից յաղթահարւում է: Այդ դրութիւնդ ապացոյց է, որ Քրիստոս գեռ քո կեանքդ չէր, և թէ դու գեռ հեռու ես նորա Աստուածային մտածման կերպից, որ միայն վայել էր քեզ ունենալ:

Դու կամացուկ ախ ես քաշում ու ասում՝ այդ շատ զգուար բան է: Հէնց այդ քո ախ քաշելդ ցոյց է տալիս, որ դու այն չես, ինչ որ պէտք էր լինէիր: Մաքառիր բոլոր ուժովդ՝ առանց յետ կենալու այն լինել, ինչ որ պէտք է լինի, եթէ որ քո երկրաւոր բնութիւնդ շատ էլ ոյժ բանեցնի այդ ուղղութեանդ գէմ կենալու: Մաքառիր քաջ սրտով, ինչու որ գլխիդ եկածները՝ վերջը վերջը քո կեանքիդ ուրախութիւնները մէկը միւսի հաւելի՝ քեզանից կխլեն, որ քեզ զգաւ տան թէ՛ ոչ մի բան քոնդ չէ, այլ դու ես միայն քոնդ:

Վաւ հոգ ու խնամք տար քո տանդ ու քո ունեցած լաւ վիճակիդ ու լաւ օրերուդ վրայ: ինչ գիտես, ինչ կլինի մի կարճ ժամանակից

յետոյ. կարելի է, տարիներից յետոյ, փոթորիկի թուխ թուխ ամսեր կրգան կրպատեն քո տանդ և ունեցած լաւ օրերուդ վերսոյ: Աստ հոգ ու խնամք տար քո մարմնոյդ, ինչ գիտես, որ մի քանի ամիսներից յետոյ, անկողինք կրննիս կհալուի ու կմաշուի: Աստ խնամք տար հօրդ, մօրդ, կնկանդ, երեխայիդ, թոռանդ, և որին էլ որ սրտանց սիրում ես. ինչ գիտես, ինչ կ'լինի, կարելի է հենց այս տարուան մէջ լաց ու կսծով պէտք է կանգնես նորանցից մէկի դագաղի առաջն: Այս խօսքերն որ լսում ես. ինչո՞ւ ես դողում. միթէ նո՞ր ես իմանում, որ աշխարհիս ամենայն վայելչութիւնը պէտք է անցկենայ, թառամի՝ ոչնչանայ դաշտի մի ծաղկի նման, ու միայն Աստուծոյ խօսքը յաւիտեան կը մնայ. էսի նորա խօսքը հոգի է ու կեանք:

Միայն այն ժամանակ, երբ որ դու կը հասկանաս թէ՛ Աստուած ամենայն արարածոց ամենատիրելի Հայրն է, — բոլոր աշխարհքս քո Հօրդ տունն, — երկինքը՝ քո իսկական հայրենիքն է, — բոլոր հոգիները քո եղբայրներդ են ու Աստուծոյ բնտանիք, որոնց մէջից ոչ մի տնգում, անկարելի է, որ կորչի, — այն ժամանակ դու ունեցած կ'լինիս Յիսուսի մտածման կերպը: Աւ երբ որ այսպիսի գողափարը քո մէջդ լիակատար իշխանութիւն բանեցնի, ինչպէս կը կարողանաս դու այն ժամանակ՝ այսպիսի Աստուծային մտածմունքներ ունենալովդ էլ՝ Աստուծային շ'լինել, Աստուծոյ հաճոյ բան չբռնել. — ինչպէս կարող կ'լինես մարդոց առեւ, որոնց Հօրից որ դու ի՛ր օրհնութիւնն ես խնդրում աղօթքիդ մէջը. — ինչպէս կը կարողանաս անմխիթար կերպով մահուան առաջը գողալ՝ առանց մտածելու, որ միայն երկրաւորն է անց կենում. — ինչպէս մեծ բանի տեղ կը գնես քո տնային լաւ վիճակը, քաղաքացւոյ վիճակիդ մէջ քո ունեցած քաղցրութիւններից, օգուտներից ու առաւելութիւններից և ուրիշ աշխարհային գերազանցութիւններից, որովհետեւ լաւ հասկացած կ'լինիս, որ այս բոլորը հնամում է ու անց կենում, ինչպէս այն հազուստն, որ դու հագած ես ու քեզ ծածկած: Ի՞նչպէս կարող ես դու՝ այսպիսի Աստուծային մտածմունքներ ունենալով՝ Աստուծային կերպով չը գործել՝ ամենայն սիրով, բարեացակամութեամբ, ներդամութեամբ, գթութեամբ ու հանգիստ սրտով: Ի՞նչպէս կարող է քեզ այն բանը տխրեցնել, որի անունն անբաղդութիւն ենք գնում ու ասում, որովհետեւ մի անբաղդութիւն միայն կայ իսկպէս, Աստուծային հետ ան-

միաբան ու երկպառակութեան մէջ լինելն, որ է մեղքը: Ի՞նչպէս կարող ես դու քո կեանքիդ մէջը նախախնամութեան ճանապարհները քեզ համար մութ են ասել, որովհետեւ դու գիտես, որ ամենայն բան նորանց համար ի բարին լինում, որոնք որ Աստուած են սիրում:

Ինչ համար կէտն է Քրիստոսն է: Ո՛հ, որչափ մեծ է այս միայն ու որպիսի երջանկութիւն է մարդուս համար այսպիսի մտքի տէր լինելն. որքան քիչ եմ հասկացել նորա Աստուածային մտքի խորախորհուրդ լիութիւնն: Այո՛, Դու ուրեմն եղիր իմ կեանքս, ո՛վ Աստուածութեան Յայտնող, մուտքուած հոգիների Առաջնորդ, հոգիների աշխարհի Լոյս: Դու եղիր իմ մէջս. Քո մտածմունքդ լինի՝ այսուհետեւ իմ մտածմունքս էլ. Քո սրտիդ մաքրութիւնը լինի այսուհետեւ իմ ներքին մաքրութիւնն էլ. այն ժամանակ իմ կեանքս էլ կլինի Քո կեանքիդ պէս, իմ աղօթքս էլ՝ Քո աղօթքիդ նման: Այն ժամանակ ես ոչ մի բանից չեմ վշտանալ, չեմ վիրաւորուիլ — մի խաղաղիկ ու հանգարտիկ երջանկութիւն կը վայելեմ դեռ այս կեանքիս մէջ: Եւ եթէ երբ և իցէ՛ իմ քաշած երկրաւոր ցաւերս շատ մեծ էլ լինին, բայց և այնպէս խորին համոզմամբ՝ Աստուծոյ և նորա կամքից չեմ հեռանալ, նորան մանկական պարզ ու յստակ օրտով կյանձնուիմ՝ ու կպաշտեմ, և կուրախանամ ամենայն հանգամանացս մէջ, որ ես նորանն եմ: Եւ որովհետեւ մենք մեր գլխի տէրը չենք, այլ Քրիստոսինն ենք իբրեւ նորա ժառանգութիւն և նորան նուիրուած է մեր բոլոր կեանքն ու նորան փառաւորելու համար սիրտի լինի, ուրեմն մեղանից ոչ ոք իւր համար չէ ապրում, մեղանից ոչ ոք իւր համար չէ մեռնում: Եթէ ապրումենք, Աստուծոյ ենք ապրում, և եթէ մեռնումենք, Աստուծոյ ենք մեռնում: Ուրե՛հ, է՛նէ՛ ապրու-մէն և է՛նէ՛ մեռնում, Աստուծոյ ենք:

(Թարգմ.)

Գ. Ե. Ա.